

mere hensigtsmæssigt at dele de to fredningstyper op på to love. Det, som lovgiver havde i tankerne, da den første bygningsfredningslov blev gennemført i 1918, var alene det allermost værdifulde i Danmarks arkitektoniske arv. Man forestillede sig en fredning af enkeltbygninger, der hver for sig kunne stå som vidne om det bedste i dansk bygningskunst fra forskellige stilperioder. 1918-loven arbejdede med to fredningsklasser, klasse A og klasse B. Klasse A omfattede de kvalitetsmæssigt særligt fremragende bygninger, mens klasse B omfattede de øvrige fredningsværdige bygninger. Efter loven skulle bygninger for at kunne fredes som hovedregel være mere end 100 år gamle, og i praksis er der stort set ikke fredet bygninger, der ikke opfylder dette krav.

Ved bygningsfredningsloven af 1966 opretholdtes dette sigte med bygningsfredningsloven uændret. Der er i dag fredet knapt 3.000 bygninger, heraf ca. 500 i klasse A. Til trods for de strenge kriterier, som lægges til grund ved fredninger efter bygningsfredningsloven, er begrænsningerne i ejers råderet beskedne. Er en bygning fredet i klasse A, kræver samtlige arbejder på bygningen, ud over løbende vedligeholdelse, godkendelse af Det særlige Bygningssyn. For klasse B-fredede bygninger ydes denne beskyttelse kun for facader mod gade, vej eller plads i bymæssig bebyggelse. For B-fredede bygninger i øvrigt pålægges alene en indberetningspligt om påtænkte arbejder senest 2 måneder før disses påbegyndelse. Det er endvidere således, at en bygning uanset beskyttelsesklassen kan kræves nedrevet, og hvis nedrivning nægtes, overtaget af staten.

Der kan ydes økonomisk støtte til istandsættelsesarbejder. I praksis sker det som regel mod at ejeren fraskriver sig retten til at søge nedrivning med den nævnte retsvirkning. Sådan støtte og erhvervelse af nedrivningstruede bygninger har imidlertid siden 1918 måttet holdes inden for ret snævre bevillinger. End ikke de ekstraordinære beskæftigelsesmidler, som har været ydet i perioden 1975-78, har fuldt ud kunnet dække behovet.

Den lovændring, der fandt sted i 1966, og som resulterede i den nugældende bygningsfredningslov, medførte i øvrigt kun få ændringer i forhold til bygningsfredningsloven af 1918. Som en fornyelse oprettedes dog et særligt fond, Statens Bygningsfredningsfond. Dette fond kan købe og sælge fast ejendom og yde økonomisk bistand fortrinsvis som lån, i et vist omfang også til bevaringsværdig bebyggelse, der ikke er underkastet bygningsfredning. Fondets virksomhed har været et nyttigt sup-

plement til den øvrige støttevirksomhed efter loven.

1.4. Fredning efter bygningsfredningsloven tager ikke sigte på bevaring af sammenhængende bygningsmiljøer. Derimod er der i planlægningslovgivningen, især i kommuneplanloven og i naturfredningsloven, bestemmelser om bevaring af arkitektonisk og kulturhistorisk værdifulde miljøer, hvis enkelte elementer ikke hver for sig opfylder bygningsfredningslovens krav. I byer og bymæssig bebyggelse er bygningsbevaring tillige et led i byfornyelsesarbejdet.

1.5. Siden bygningsfredningsloven revideredes i 1966, er der kommet en række nye elementer ind i bygningsbevaringsdiskussionen, og 1970ernes miljødebat har i vidt omfang inddraget bygningsbevaringsaspekter.

Debatten om bygningsbevaringsproblemer blev i perioden fra 1973 til 1976 inspireret af en informationsindsats omkring Det europæiske Bygningsfredningsår 1975.

Et væsentligt bidrag blev ydet af Statens Bygningsfredningsfond gennem udsendelsen af håndbogen »Bygningsbevaring – vejviser i lovgivning, myndigheder, institutioner, foreninger, fonde og legater«.

På internationalt plan resulterede Det europæiske Bygningsfredningsår bl. a. i to dokumenter, der tilsammen kan siges at udgøre den europæiske bygningsbevaringsdoktrin. Det drejer sig om Det europæiske Bygningsbevaringscharter og Amsterdam-erklæringen, der er optrykt som bilag I og II til dette forslag.

Som et sidste aspekt i bygningsbevaringsdebatten skal nævnes ressourceøkonomi og genbrug. I et samfund med en stigende knaphed på råmaterialer, energi og økonomiske midler virker det stødende, at bygninger, der ikke er nedslidte, uden videre kasseres. Samtidig er der en stigende forståelse for, at vi inden længe også vil stå over for en knaphed på byggematerialer, som vi hidtil har troet var til stede i uudtømmelige mængder. Det gælder bl. a. ler til murstens- og teglproduktion, som i så mange århundreder har præget dansk arkitektur.

Synspunkter af denne art er også understreget i de af miljøministeren i henhold til lov om lands- og regionplanlægning afgivne landsplanredegørelser i 1975, 1976 og 1977.

1.6. Mens bygningsfredningslovens indhold stort set er uændret siden 1966, er der gennemført an-